

Oponentský posudek diplomové práce

Magisterský program RS UK FHS v Praze

Název práce: Úloha rodinných pečovatelů v Domově se zvláštním režimem

Jméno studenta: Bc. Barbora Kastlová

Zaměření studia: řízení

Posudek vypracovala: Mgr. Blanka Tollarová, Ph.D.

Předložená diplomová práce si klade za cíl „popsat současné zapojení rodin do institucionální péče o seniory“ a „nalézt faktory, které mají na jejich zapojení vliv“. Autorka práci rozdělila na teoretickou a empirickou část a na závěr s doporučeními pro pracovníky rezidenčních zařízení, jak pracovat s rodinnými příslušníky, kteří se starají o příbuzného s demencí, umístěného v zařízení.

V úvodu práce zařazuje autorka své téma do širšího kontextu, do kontextu sociální politiky, sociální psychologie a celospolečenské morálky. Toto zasazení působí poněkud mechanickým dojmem, který je podtržen otázkami po právu rodin na rozhodování o seniorovi, když se vzdaly své odpovědnosti tím, že jej umístily do pečující instituce, a po nutné formalizaci a optimalizaci sociálního systému. Otázky jsou formulovány jako otázky řečnické – nekoncentrují text, nezpřesňují téma, kterému se práce věnuje, ale naznačují téměř maximální šířku záběru, jak by šlo například způsob delegování odpovědnosti rodin uchopit. Již tento začátek je předzvěstí obecného problému práce: nedaří se jasně a přehledně uchopit a vyložit zvolené téma jako takové, čtenář není veden cestou promyšlené a autorkou explicitně argumentované logiky výkladu vybraného sociálního jevu. Široce pojatému úvodu neodpovídá závěr, který by zjištění výzkumu a rešerše literatury zpětně ukázal na pozadí předložených kontextů.

V teoretické části je představeno více konceptů, které souvisejí s tématem (modernizace rodiny, dopad demografické situace na rodinu a na péči o seniory, demence a její sociální dopady). Koncepty však nejsou více než představeny – všude chybí úvody a závěry, které by jednotlivé subkapitoly vztahovaly k hlavnímu tématu práce a tím celou práci svíraly a dávaly jí provázanost a jednoznačné tematické směřování. Technickým nedostatkem je nevysvětlení některých odborných termínů (rezidenční péče, strategie P-PA-IA).

V části, kde autorka popisuje svůj metodologický přístup, bych ráda vyzdvihla dobře argumentovaný výběr výzkumné strategie. Na druhé straně mi v části o vzniku výzkumných otázek chybí diskuse literatury, která je citována v teoretické části (kde autorka uvádí jak typologii rolí rodin v institucionální péči, tak příklady dobré praxe). Výzkumné otázky pak totiž vypadají, že jsou citovanými pracemi již do značné míry zodpovězeny. Je to jistě jen technický nedostatek: stačilo by napsat, že jde o zkoumání českého kontextu, nebo jinak specifikovat, jakou přidanou hodnotu k již zjištěnému autorčin výzkum přinese.

Empirická část přináší velmi podrobnou kategorizaci rolí rodiny při péči o příbuzného a faktory, které tuto péči ovlivňují. A podobně jako v teoretické části, i zde chybí celkové propojení – jednotlivé subkapitoly nejsou propojeny textem a logikou vysvětlování, výkladu popisovaného jevu. Chybí závěry jednotlivých sekcí, které by stručně shrnovaly zjištění a postupně budovaly celkový obraz o rodinné péči. Namísto toho se čtenář postupně v poměrně složité hierarchii a nakonec dosti mechanicky popisovaných dimenzích ztrácí. Je to škoda, autorka si dala velkou práci se sběrem dat a jejich analýzou, její výstup je ale nepřehledný. Autorka také dostatečně nevysvětluje, jak došla ke svým kategoriím; a vzhledem k tomu, že některé odpovídají těm diskutovaným v literatuře, postrádám diskusi vlastních zjištění v souvislosti s literaturou a zřetelné odlišení vlastní analýzy.

Citace respondentů jsou někdy uváděny v textu, jindy v poznámce pod čarou. Spíše bych doporučovala vybrat jen podstatné citace, na kterých lze demonstrovat popisovaný jev, a ty pak nechat v textu, a ostatní neuvádět vůbec. Při častém citování pod čarou se citace nebo jejich sekvence poměrně často opakují, což ubírá jejich působivosti a zapojení do výkladu. Není třeba dokazovat, že

autor skutečně z dat vychází, je třeba popisovat zkoumaný jev – jak za pomoci vlastního vědeckého výkladu, tak za pomoci citací, pokud jsou přínosné.

Diskuse práce v podstatě není navázána na zjištění výzkumu, dá se říci, že by mohla být vedena i bez něj. Devátá kapitola obsahuje doporučení, jak pracovat s rodinou klienta, která jsou zformulována srozumitelným jazykem a dobře vysvětlena. Diplomantka zde splnila cíl, který si na počátku práce vytyčila. V desáté kapitole jsou uvedena práva rodinných pečovatelů, není zde ovšem vysvětlen jejich vznik, ani fakt, zda jsou také výstupem práce a součástí doporučení, jak pracovat s rodinou klienta.

Práce jako celek zůstává realisticky pojatým detailním popisem rolí, faktorů, jejich dimenzí a nuancí, ale zároveň i nepropojeným celkem složeným z několika částí, které netvoří provázaný a logicky propojený výklad například o úloze rodinných pečovatelů v konkrétně zvolené instituci. Tento nárok na vědecký text je přísný a vyžaduje cvik, který u diplomové práce distančního studia nelze dobře očekávat. Proto je tato připomínka míněna hlavně pro autorku a její další výzkumné aktivity.

Vzhledem k uvedeným kladům a záporům práce ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze dne 14.10.2010